

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU
Teologická fakulta v Košiciach
TEOLOGICKÝ INŠTITÚT – ÚSTAV SAKRÁLNEHO UMENIA
v Spišskej Kapitule v Spišskom Podhradí

Požiadavky k
RIGORÓZNEJ ŠTÁTNEJ SKÚŠKE (PaedDr.)

v študijnom odbore: **Učiteľstvo a pedagogické vedy**
v študijnom programe: **Učiteľstvo hudby a cirkevnej hudby**

Povinný predmet: **Obhajoba rigoróznej práce**

Povinný predmet: **Teória a dejiny hudby s didaktikou**

Povinný predmet: **Teória a dejiny cirkevnej hudby s didaktikou**

Výberové predmety:

Hra na nástroji - organ s didaktikou

Hra na nástroji - klavír s didaktikou

Spev s didaktikou

Dirigovanie s didaktikou

Vypracovali:

Garanti študijného programu:

prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.

prof. Dr. Iurii Shcherbiak, DrSc.,

doc. PaedDr. Rastislav Podpera, PhD.

doc. PaedDr. Marián Janek, PhD.

doc. PaedDr. Beáta Akimjaková, PhD.

doc. PhDr. Mária Gažiová, PhD.

Schválil:

doc. ThDr. Peter Majda, PhD., rektor KS a moderátor TI

Dátum 01.10.2024 v Spišskej Kapitule

Tézy na štátne rigorózne skúšky (PaedDr.)

Študijný program: Učiteľstvo hudby a cirkevnej hudby

Povinný predmet: Teória a dejiny hudby s didaktikou

Akademický rok 2024/2025

- A.** Kontrapunkt stredoveku a renesancie, moteto, omša. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Didaktické metódy v hudobnej výchove / hudobnej náuky (podľa prameňa získavania vedomostí, podľa funkcie vo vyučovaní, podľa aktivity učiteľa a žiaka)
- A.** Kontrapunkt vrcholného baroka – J. S. Bach, rozbor niektorej z fúg Temperovaného klavíra. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Didaktické zásady v hudobnej výchove/ hudobnej náuky (zásada uvedomelosti, vedeckosti, postupnosti, aktivity, názorovosti, pripravenosti, sústavnosti, trvácnosti)
- A.** Matúšove pašie, Jánove pašie alebo Omša h mol J. S. Bacha – charakteristika a rozbor jedného z uvedených diel. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Didaktické princípy vo vyučovaní hudobnej výchovy/ hudobnej náuky (jednoty, produktívny, receptívny, umelecký, mimo-umelecký, autoritatívny, liberálny, demokratický)
- A.** Sonátová forma – formový a harmonický rozbor niektorej časti Beethovenovej klavírnej sonáty. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Didaktické formy vo vyučovaní hudobnej výchovy/ hudobnej náuky (podľa dĺžky trvania, podľa počtu žiakov, podľa druhu a obsahu, podľa spôsobu organizácie)
- A.** Kontrapunkt v období klasicizmu a romantizmu. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Didaktické prostriedky vo vyučovaní hudobnej výchovy / hudobnej náuky (didaktická technika, učebné pomôcky – hodnotenia (vysvedčenia, žiacke knižky)
- A.** Opera v 19. storočí – nemecká ranoromantická opera, talianske belcanto, národné špecifiká, Wagnerova reforma, verizmus. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Organizácia vyučovacieho procesu vo vyučovaní hudobnej výchovy / hudobnej náuky (podstata, základy, priebeh vyuč. procesu, obsah)
- A.** Národné školy v romantizme – ruská, česká a slovenská hudba. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Komunikácia učiteľa so žiakom vo vyučovaní hudobnej výchovy/hudobnej náuky (nepriťomnosť ohrozenia, zmysluplný obsah, možnosť výberu, primeraný čas, obohatené prostredie, spolupráca, okamžitá spätná väzba, dokonalé zvládnutie atď.)
- A.** Klasicko-romantická syntéza – Brahms, Bruckner, Reger, Franck, francúzska organová škola. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Kompetencie učiteľov hudobnej výchovy (kľúčové kompetencie, najvýznamnejšie koncepcie hud. didaktiky, kurikulárne chápanie hud. didaktiky)
- A.** Neskorý romantizmus – Mahler, R. Strauss. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Hodnotenie výsledkov práce žiaka vo vyučovaní hudobnej výchovy/hudobnej náuky (známkovaním, slovným hodnotením, priebežné, štvrťročné, polročné, koncoročné, atď.)
- A.** Kontrapunkt v hudbe 20. a 21. storočia. Pedagogická interpretácia problematiky

B. Príprava na verejné vystúpenia žiakov pri vyučovaní hudobnej výchovy/hudobnej náuky (návrh, réžia, príprava, realizácia koncertu: triedneho, ročníkového, celoškolského, mimoškolského a ďalších vystúpení žiakov)

Literatúra Teória a dejiny hudby:

- ALTMANN, G.: Musikalische Formenlehre. Mainz, 2001.
- BURLAS, L.: Formy a druhy hudobného umenia. Bratislava : Opus, 1978.
- HOCHÉL, P.: Praktické základy tonálne-funkčnej harmónie. Rkp, 2008.
- HRČKOVÁ, N.: Dejiny hudby I : európsky stredovek. Bratislava, 2003.
- HRČKOVÁ, N.: Dejiny hudby II : renesancia. Bratislava, 2004.
- HRČKOVÁ, N.: Dejiny hudby V : hudba 19. storočia. Bratislava : Ikar, 2011.
- HRČKOVÁ, N.: Dejiny hudby VI : hudba 20. storočia (1). Bratislava : Ikar, 2005.
- HRČKOVÁ, N.: Dejiny hudby VI : hudba 20. storočia (2). Bratislava : Ikar, 2007.
- HULA, Z.: Nauka o kontrapunktu 1. Praha 1958, D. – Praha, 1965.
- JANEČEK, K.: Harmonie rozbořem. Praha : Editio Supraphon, 1982.
- KAČIC, L.: Dejiny hudby III : barok. Bratislava : Ikar, 2008.
- KOFROŇ, L.: Učebnice harmonie. Praha, 1991.
- Die Musik in Geschichte und Gegenwart : Personenteil 1-17. Kassel, 1997 – 2007.
- The New Grove Dictionary of Music and Musicians 1-27. New York, 2001.
- ŠIŠKOVÁ, I.: Dejiny hudby IV : klasicizmus. Bratislava : Ikar, 2011.
- ZENKL., L.: ABC hudební nauky. Praha, 1991.
- ZENKL, L.: ABC hudebních forem. Praha : Editio Praga, 1999.
- ZIKA, P.: Učebnica hudobných foriem. Bratislava : SPN, 1974.

Literatúra Didaktika hudobnej výchovy / hudobnej náuky:

- BANARY, B.: Stručný prehľad dejín hudby I. Ružomberok : Katolícka univerzita Pedagogická fakulta, 2006. ISBN 80-8084-131-4
- BANARY, B.: Stručný prehľad dejín hudby II. Ružomberok : Katolícka univerzita Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 798-80-8084-164-5
- BURLAS, L. 1998. *Hudba – komunikatívny dynamizmus*. Bratislava : Národné hudobné centrum, 1998. ISBN 80-88884-10-1.
- BURLAS, L. 1997. *Teória hudobnej pedagogiky*. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 1997. ISBN 80-88885-06-X.
- DANIEL, L. 2001. *Metodika hudební výchovy*. Ostrava : Montanex, 2001.
- FELIX, B. 2013. *Hudobno-dramatické činnosti na základnej škole. Teória a prax*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-557-0614-6.
- HOLAS, M. 2004. *Hudební pedagogika*. Praha : Akademie múzických umění, Hudební fakulta, 2004. ISBN 80-7331-018-X.
- HOLAS, M.: *Didaktika profesionální hudební výchovy*. Ostrava/Praha : Ritornel/HAMU, 1999. ISBN 80-902-638-0-1
- JENČKOVÁ, E. 2002. *Hudba a pohyb ve škole*. Hradec Králové : Mgr. Jaroslav Jenček – Orlice / Pedagogická fakulta Hradec Králové, 2002. ISBN 80-903115-7-1.
- LANGSTEINOVÁ, E., BARANOVÁ, E., DOBROTOVÁ, A., MICHÁLKOVÁ, D. 1991. *Didaktika hudobnej výchovy Hudobné činnosti*. Banská Bystrica : Pedagogická fakulta, 1991. ISBN 80-85162-26-1
- SEDLÁK, F. a kol. 1979. *Didaktika hudební výchovy na 2. stupni základní školy*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1979. 14-631-79.
- SEDLÁK, F. – VÁŇOVÁ, H. 2013. *Hudební psychologie pro učitele*. Praha : Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2060-2
- STENÁČIKOVÁ, M. 2017. *Teoretické východiská učiteľskej praxe pre doplňujúce pedagogické štúdium učiteľov umeleckých predmetov*. Banská Bystrica : Akadémia umení, Fakulta múzických umení, 2017. ISBN 978-80-89555-82-6
- TUREK, I.: *Didaktika*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-8168-004-5

Tézy na štátne rigorózne skúšky (PaedDr.)

Študijný program: Učiteľstvo hudby a cirkevnej hudby

Povinný predmet: Teória a dejiny cirkevnej hudby s didaktikou

Akademický rok 2024/2025

1. **A.** Spevy liturgie hodín. Kompozičné štýly gregoriánskeho chorálu
B. Didaktické metódy pri vyučovaní cirkevnej hudby (podľa prameňa získavania vedomostí podľa funkcie vo vyučovaní, podľa aktivity učiteľa a žiaka)
2. **A.** Liturgia teológia, pojem, spiritualita
B. Didaktické zásady pri vyučovaní cirkevnej hudby (zásada uvedomelosti, vedeckosti, postupnosti, aktivity, názorovosti, pripravenosti, sústavnosti, trvácnosti)
3. **A.** Kristologický, pneumatologický a ekleziologický rozmer liturgie
B. Didaktické princípy pri vyučovaní cirkevnej hudby (jednoty, produktívny, receptívny, umelecký, mimoumelecký, autoritatívny, liberálny, demokratický)
4. **A.** Liturgické znaky, miesta, predmety, knihy
B. Didaktické formy pri vyučovaní cirkevnej hudby (podľa dĺžky trvania, podľa počtu žiakov, podľa druhu a obsahu, podľa spôsobu organizácie)
5. **A.** Vývoj rímskej liturgie do 4. storočia a po Milánskom edikte
B. Didaktické prostriedky pri vyučovaní cirkevnej hudby
(didaktická technika, učebné pomôcky – hodnotenia (vysvedčenia, žiacke knižky)
6. **A.** Vývoj rímskej liturgie po Tridentskom koncile a reforma liturgie Druhým vatikánskym koncilom
B. Organizácia vyučovacieho procesu pri vyučovaní cirkevnej hudby (podstata, základy, priebeh vyuč. procesu, obsah)
7. **A.** Ciele a vlastnosti liturgickej hudby
B. Komunikácia učiteľa so žiakom pri vyučovaní hudby (neprítomnosť ohrozenia, zmysluplný obsah, možnosť výberu, primeraný čas, obohatené prostredie, spolupráca, okamžitá spätná väzba, dokonalé zvládnutie atď.)
8. **A.** Funkcie a zásady liturgickej hudby
B. Kompetencie učiteľov cirkevnej hudby (kľúčové kompetencie, najvýznamnejšie koncepcie hudobnej didaktiky, kurikulárne chápanie hudobnej didaktiky)
9. **A.** Interpreti liturgickej hudby – celebrant, žalmista, kantor, organista
B. Hodnotenie výsledkov práce žiaka pri vyučovaní cirkevnej hudby (známkovaním, slovným hodnotením, priebežné, štvrťročné, polročné, koncoročné, atď.)
10. **A.** Interpreti liturgickej hudby –schola, zbor, ľud
B. Príprava na verejné vystúpenia žiakov pri vyučovaní cirkevnej hudby
(návrh, réžia, príprava, realizácia koncertu: triedneho, ročníkového, celoškolského, mimoškolského a ďalších vystúpení žiakov)

Literatúra:

AKIMJAK, A.: Liturgický spev a posvätná hudba v katolíckej bohoslužbe, Levoča : MTM, 2013

AKIMJAK, A.: Liturgika I. : Fundamentálna liturgika – Teológia liturgie. Spišská Kapitula : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1996.

AKIMJAK, A.: Liturgika II. : Dejiny liturgie. Spišská Kapitula : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1996.

AKIMJAK, A.: Liturgika II/b : Liturgická hudba a spev. Spišská Kapitula : Kňazský seminár biskupa Jána Vojtaššáka, 1996.

BEDNÁRIKOVÁ, J.: Základy gregoriánskeho chorálu. Ružomberok, 2003.

ŠTRBÁK, M.: Základy santgalentskej notácie a jej prepojenie snímkou o módoch. Ružomberok, 2004.

AKIMJAK, A.: Gregoriánsky chorál v stredoeurópskom priestore. Spišská Kapitula, 1998.

LEXMANN, J.: Teória liturgickej hudby. Bratislava, 2015

Tézy na štátne rigorózne skúšky (PaedDr.)

Študijný program: Učiteľstvo hudby a cirkevnej hudby

Štátnicový predmet: hra na nástroji s didaktikou

Akademický rok 2024/2025

Hra na nástroji (alebo spev, alebo dirigovanie):

V rámci praktickej časti štátnej skúšky študent predstaví program pozostávajúci:

- z jednej závažnej skladby technického charakteru
- z jednej závažnej skladby prednesového charakteru
- z ďalších doplňujúcich skladieb v rozsahu trvania spolu 30 min.

(konkrétne skladby navrhuje vyučujúci predmetu a schvaľuje garant alebo spolugarant študijného programu)

DIDAKTIKA HRÝ (na nástroji, alebo spev, alebo dirigovanie)

1. Zásady umeleckej didaktiky so zameraním na hru na ... (zásada uvedomelosti, vedeckosti, postupnosti, aktivity, názorovosti, pripravenosti, sústavnosti, trvácnosti)

2. Princípy umeleckej didaktiky so zameraním na hru na .... (princíp jednoty, produktívny, receptívny, umelecký, mimoumelecký, autoritatívny, liberálny, demokratický)

3. Formy umeleckej didaktiky so zameraním na hru na .... (podľa dĺžky trvania, podľa počtu žiakov, podľa druhu a obsahu, podľa spôsobu organizácie)

4. Prostriedky umeleckej didaktiky so zameraním na hru na .... (didaktická technika, učebné pomôcky – hodnotenia (vysvedčenia, žiacke knižky)

5. Kompetencie učiteľa hudby a cirkevnej hudby so zameraním na hru na ... (kľúčové kompetencie, najvýznamnejšie koncepcie hud. didaktiky, kurikulárne chápanie hud. didaktiky)

Vypracovali:

Garanti študijného programu:

prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.

prof. Dr. Iurii Shcherbiak, DrSc.,

doc. PaedDr. Rastislav Podpera, PhD.

doc. PaedDr. Marián Janek, PhD.

doc. PaedDr. Beáta Akimjaková, PhD.

doc. PhDr. Mária Gažiová, PhD.

Schválil:

doc. ThDr. Peter Majda, PhD., rektor KS a moderátor TI

Dátum 01.10.2024 v Spišskej Kapitule

Tézy na štátne rigorózne skúšky (PaedDr.)

Študijný program: Učiteľstvo hudby a cirkevnej hudby

Štátnicový predmet: Spev s didaktikou

Akademický rok 2024/2025

SPEV:

- 1. Anatómia a fyziológia hlasového a dýchacieho orgánu.** Dýchacie orgány. Hlasové orgány. Upravujúce / modifikačné orgány.
- 2. Tvorenie tónu. Hlasové začiatky. Hlasové registre.**
- 3. Prednes. Všeobecné výrazové prostriedky prednesu.** Tempo, frázovanie, prízvuky, dynamika, agogika, maniera, štýlovosť.
- 4. Druhy spevu. Ľudový spev. Koncertný spev. Operný spev.**
- 5. Využitie a efekt metodických pokynov v speve.**

DIDAKTIKA SPEVU

- 1. Zásady umeleckej didaktiky so zameraním na spev** (zásada uvedomelosti, vedeckosti, postupnosti, aktivity, názorovosti, pripravenosti, sústavnosti, trvácnosti)
- 2. Princípy umeleckej didaktiky so zameraním na spev** (princíp jednoty, produktívny, receptívny, umelecký, mimo-umelecký, autoritatívny, liberálny, demokratický)
- 3. Formy umeleckej didaktiky so zameraním na spev** (podľa dĺžky trvania, podľa počtu žiakov, podľa druhu a obsahu, podľa spôsobu organizácie)
- 4. Prostriedky umeleckej didaktiky so zameraním na spev** (didaktická technika, učebné pomôcky – hodnotenia (vysvedčenia, žiacke knižky)
- 5. Kompetencie učiteľa hudby a cirkevnej hudby so zameraním na spev** (kľúčové kompetencie, najvýznamnejšie koncepcie hud. didaktiky, kurikulárne chápanie hud. didaktiky)

Vypracovali:

Garanti študijného programu:

prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD

prof. Dr. Iurii Shcherbiak, DrSc.,

doc. PaedDr. Rastislav Podpera, PhD.

doc. PaedDr. Marián Janek, PhD.

doc. PaedDr. Beáta Akimjaková, PhD.

doc. PhDr. Mária Gažiová, PhD.

Mgr. art. Hana von Schlosser, ArtD.

Schválil:

doc. ThDr. Peter Majda, PhD., rektor KS a moderátor TI

Dátum 01.10.2024 v Spišskej Kapitule

Tézy na štátne rigorózne skúšky (PaedDr.)

Študijný program: Učiteľstvo hudby a cirkevnej hudby

Štátnicový predmet: **Dirigovanie** s didaktikou

Akademický rok 2024/2025

DIRIGOVANIE:

1. Špecifiká hlasovej prípravy v zbere, princípy zborovej hlasovej skúšky.
2. Vokálno-inštrumentálne štúdium partitúry. Príprava zbormajstra na nácvik skladby.
3. Vokálna polyfónia. Štýlovosť a zvuková stránka prednesu vokálnej polyfónie. Frázovanie a plastika.
4. Hlavné formy barokovej hudby a ich reprodukcia.
Chorál, fúga, recitatív, ária.
5. Interpretáčné zákonitosti viachlasnej vokálnej / vokálno-inštrumentálnej hudby klasicizmu.

DIDAKTIKA DIRIGOVANIA

1. Zásady umeleckej didaktiky so zameraním na dirigovanie (zásada uvedomelosti, vedeckosti, postupnosti, aktivity, názorovosti, pripravenosti, sústavnosti, trvácnosti)
2. Princípy umeleckej didaktiky so zameraním na dirigovanie (princíp jednoty, produktívny, receptívny, umelecký, mimo-umelecký, autoritatívny, liberálny, demokratický)
3. Formy umeleckej didaktiky so zameraním na dirigovanie (podľa dĺžky trvania, podľa počtu žiakov, podľa druhu a obsahu, podľa spôsobu organizácie)
4. Prostriedky umeleckej didaktiky so zameraním na dirigovanie (didaktická technika, učebné pomôcky – hodnotenia (vysvedčenia, žiacke knižky)
5. Kompetencie učiteľa hudby a cirkevnej hudby so zameraním na dirigovanie (kľúčové kompetencie, najvýznamnejšie koncepcie hud. didaktiky, kurikulárne chápanie hud. didaktiky)

Vypracovali:

Vypracovali:

Garanti študijného programu:

prof. PhDr. ThDr. Amantius Akimjak, PhD.

prof. Dr. Iurii Shcherbiak, DrSc.,

doc. PaedDr. Rastislav Podpera, PhD.

doc. PaedDr. Marián Janek, PhD.

doc. PaedDr. Beáta Akimjaková, PhD.

doc. PhDr. Mária Gažiová, PhD.

Mgr. art. Hana von Schlosser, ArtD.

Schválil:

doc. ThDr. Peter Majda, PhD., rektor KS a moderátor TI

Dátum 01.10.2024 v Spišskej Kapitule